

บทที่ 1

ความทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้เข้าใจถึงวิวัฒนาการและความสำคัญของสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ
2. เพื่อสามารถอธิบายเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์และผลกระทบต่อธุรกิจระหว่างประเทศ
3. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับความหมายขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศ และการจัดการระหว่างประเทศ
4. เพื่อให้สามารถอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการจัดการธุรกิจภายในและระหว่างประเทศ
5. เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลที่ธุรกิจขยายการดำเนินงานไปยังต่างประเทศ

การดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่มีความยาวนานแล้ว ในระยะแรกส่วนมากเป็นการส่งสินค้าออกและนำสินค้าเข้า จนกระทั่งทศวรรษ 1960 การที่ธุรกิจขยายการดำเนินงานข้ามพรมแดนไปยังประเทศต่างๆ เป็นจำนวนมากเริ่มมีผลกระทบต่อการศึกษาทางธุรกิจ เนื่องจากเมื่อแรกที่องค์การธุรกิจเริ่มขยายการดำเนินงานไปยังประเทศต่างๆ นั้น ธุรกิจก็ได้นำสินค้าที่พัฒนาและแนวทางการบริหารงานที่ประสบความสำเร็จในประเทศของตนไปปรับใช้ในประเทศอื่น ซึ่งผลที่ได้รับคือสิ่งที่ทำนั้นบางครั้งก็ได้ผล แต่ในบางครั้งก็ได้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่ธุรกิจ ที่อาจกล่าวได้ว่าการดำเนินธุรกิจในช่วงนี้เป็นดำเนินงานแบบลองผิดลองถูก(Trial and Error) ทั้งนี้เพราะความซับซ้อนในการดำเนินธุรกรรมข้ามพรมแดนได้ก่อให้เกิดปัญหาใหม่และไม่เหมือนใครในด้านการบริหาร ที่การศึกษาด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์แนวทางดั้งเดิมไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก เนื่องจากในแต่ละประเทศมีสภาพแวดล้อมการค้าดำเนินธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ระบบการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย วัฒนธรรม ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ การแทรกแซงของรัฐบาล ฯลฯ แตกต่างกันไป ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้นักปฏิบัติของธุรกิจในแต่ละประเทศแตกต่างกันไปด้วย เช่น การขายสินค้าในประเทศสาธารณ

IB 415

1

IB 415

1

ลอมการค้าและธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ระบบการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย วัฒนธรรม ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ การแทรกแซงของรัฐบาล ฯลฯ แตกต่างกันไป ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้นักปฏิบัติของธุรกิจในแต่ละประเทศแตกต่างกันไปด้วย เช่น การขายสินค้าในประเทศสาธารณ

ประชาชนจีนอาจมีแนวทางที่แตกต่างจากการขายสินค้าในประเทศสหราชอาณาจักร การบริหารแรงงานในประเทศญี่ปุ่นอาจต้องการทักษะที่แตกต่างจากการบริหารแรงงานในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือการที่ต้องรักษาความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับรัฐบาลในประเทศเม็กซิโก อาจไม่มีความจำเป็นใดๆ สำหรับการดำเนินธุรกิจในประเทศอังกฤษ เป็นต้น

ในสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น องค์การธุรกิจและวงการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด¹ นั่นคือเมื่อองค์การธุรกิจมีการขยายตัวออกไปดำเนินงานในต่างประเทศ แล้วประสบกับปัญหาต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นว่า ทฤษฎีที่มีอยู่ การนำไปปรับใช้ และเทคนิคด้านการบริหารธุรกิจที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ของธุรกิจในประเทศไม่สามารถนำไปปรับใช้ในต่างประเทศให้บังเกิดผลที่ต้องการได้อีกต่อไป องค์การธุรกิจจึงได้หันมาয়วงการศึกษาให้เพิ่มความสนใจในมิติด้านระหว่างประเทศขององค์การธุรกิจ เพื่อแสวงหาแนวทางการบริหารงานที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานในต่างประเทศให้สูงขึ้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศจึงเริ่มขึ้นอย่างจริงจัง แล้วพัฒนามาเป็นสาขาหนึ่งของการศึกษา(A Field of Study) และการวิจัยที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อที่จะสนองตอบต่อความต้องการของนักธุรกิจด้านนี้ จนถึงปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า หลักสูตรด้านธุรกิจระหว่างประเทศเป็นกรอบพื้นฐาน(A Basic Frame of Reference) ที่ช่วยพัฒนาแนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติด้านธุรกิจระหว่างประเทศในทางที่สาขาวิชาอื่นยากที่จะบรรลุถึงสิ่งที่ต้องการด้านนี้ได้ โดยเฉพาะการมองถึงการขยายตัวและบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของหน้าที่พื้นฐานทางธุรกิจ เช่น การเงิน การตลาด ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ทักษะในการบริหารงานระหว่างประเทศได้ขยายไปครอบคลุมทุกส่วนของการดำเนินธุรกิจ

สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ

ธุรกิจระหว่างประเทศเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกรรมข้ามพรมแดนทุกประเภทของธุรกิจ ธุรกรรมเหล่านี้อาจเป็นในเรื่องการเคลื่อนย้ายทรัพยากรทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น อาทิ สินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร เทคโนโลยี ข้อมูล ความรู้ ทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องหมายการค้า ตราสินค้าและอื่นๆ ในฐานะที่เป็นสาขาวิชาสำหรับผู้บริหารธุรกิจ เนื้อหาวิชาจะเน้นด้านการจัดการ การประเมินเรื่องราวด้านต่างๆ ของประเทศ และผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ โดยการผสมผสานกับสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เศรษฐศาสตร์ การเมือง สังคมวิทยา มานุษยวิทยา กฎหมายและอื่นๆ ที่เนื้อหาของวิชาเหล่านั้นได้เข้ามามีบทบาทต่องานของผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศ

โดยสรุปแล้ว การศึกษาด้านธุรกิจระหว่างประเทศนั้นมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือ

1. เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้และคุ้นเคยกับองค์ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศ ที่มองถึงการขยายตัวและบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของหน้าที่พื้นฐานทางธุรกิจ เช่นการเงิน การตลาด ฯลฯ ซึ่งงานด้านการบริหารธุรกิจระหว่างประเทศก็ได้ขยายไปครอบคลุมทุกส่วนของการดำเนินธุรกิจ ทั้งทางด้านการค้าระหว่างประเทศ การเงินระหว่างประเทศ การตลาดระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ สภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจในประเทศต่างๆ ฯลฯ
2. เพื่อพัฒนาทัศนคติ มุมมองและคุณลักษณะด้านอื่นๆ ของผู้ที่สนใจศึกษาให้มีความพร้อมที่จะทำงานด้านนี้ได้

ความสำคัญของสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ

ปัจจุบันธุรกิจแทบทุกประเภทได้หันมาดำเนินงานระหว่างประเทศมากขึ้นและสัดส่วนในการดำเนินงานระหว่างประเทศกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการที่ประเทศต่างๆ ในโลกเริ่มเปิดตลาดหรือผ่อนคลายนโยบายระเบียบต่างๆ ให้บริษัทจากต่างประเทศเข้าไปทำการค้าหรือลงทุนในประเทศของตนมากขึ้น เช่น ประเทศสาธารณชนประชาชนจีน เวียดนาม ประเทศในกลุ่มยุโรปตะวันออก เป็นต้น มีผลให้องค์การธุรกิจไม่ว่าขนาดเล็กหรือใหญ่ บริษัทในประเทศหรือจากต่างประเทศ ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันในตลาดโลกด้วยกันทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเมื่อธุรกิจขยายตัวเข้าไปดำเนินธุรกรรมเพื่อขายสินค้าหรือบริการในประเทศใดๆ หรือต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิตสินค้าจากต่างประเทศนั้น บริษัทเหล่านี้ต้องแข่งขันกับบริษัทจากประเทศอื่นที่เข้ามาประกอบกิจการในประเทศนั้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องแข่งขันกับธุรกิจประเภทนั้นในท้องถิ่นนั้นด้วย

การศึกษาวិชาธุรกิจระหว่างประเทศจะทำให้ผู้เรียนมีมุมมองใหม่ๆ ประสบการณ์ใหม่ๆ ตลอดจนเห็นโอกาสใหม่ๆ ทั้งนี้เพราะการศึกษาจะทำให้ผู้เรียนรู้อะไรสิ่งต่อไปนี้

1. วิธีการใหม่ๆ ในการดำเนินธุรกรรมข้ามพรมแดนที่มีอยู่มากมายหลายรูปแบบที่มีลักษณะที่แตกต่างจากการดำเนินธุรกิจในประเทศ เช่น การส่งออกและการนำเข้า การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ(Foreign Direct Investment - FDI) การซื้อขายสิทธิประกอบการ(Licensing) หรือแฟรนไชส์(Franchising) การร่วมทุน(Joint Ventures) เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่ผู้ประกอบการและนักบริหารต้องรู้จักวิธีการต่างๆ เหล่านี้ เพื่อที่จะได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับความ

ต้องการในกรณีที่ต้องดำเนินการที่ต้องสั่งซื้อเครื่องจักรหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตจากต่างประเทศ หรือในกรณีที่ต้องการขายสินค้า เช่น ตุ๊กตาไทย ฯลฯ ไปยังตลาดต่างประเทศ

2. กลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนเทคนิคและเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ ไม่ว่าจะกลยุทธ์หรือแนวปฏิบัตินั้นจะคิดค้นขึ้นในประเทศใดก็ตาม อาทิ การซื้อหรือจ้างผลิต (Outsourcing) การลดปริมาณสินค้าคงคลังโดยใช้การส่งสินค้าตามจำนวนที่ต้องการในเวลาที่ต้องการ (Just In Time - JIT) ฯลฯ ที่ใช้ในการบริหารงานของบริษัทที่ดำเนินงานข้ามพรมแดน ไม่ว่าจะ เป็นบริษัทข้ามชาติที่เข้ามาดำเนินงานในประเทศหนึ่งหรือบริษัทในท้องถิ่นที่ขยายการดำเนินงานออกไปยังต่างประเทศ การเรียนรู้ถึงสิ่งเหล่านี้ จะทำให้มีความเข้าใจถึงเหตุผลผลที่จะเกิดขึ้นของกลยุทธ์และวิธีการที่บริษัทเหล่านี้เลือกใช้ เช่น ในกรณีที่ท่านทำงานในบริษัทข้ามชาติแห่งหนึ่งและได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการหนึ่งที่ประกอบด้วยสมาชิกจากหลายๆ ประเทศ ท่านก็จะเข้าใจถึงเหตุผลในการจัดตั้งทีมงานในลักษณะนี้ ตลอดจนสามารถติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับสมาชิกอื่นได้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถที่จะเลือกกลยุทธ์และวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการด้วย
3. สภาพแวดล้อมต่างๆ ในการดำเนินธุรกรรมข้ามพรมแดน ไม่ว่าจะ เป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ การมีความรู้ในเรื่องราวเหล่านี้จะทำให้สามารถเข้าใจความเหมือนและข้อแตกต่างของประเทศต่างๆ ได้ ซึ่งการมีความรู้เกี่ยวกับประเทศหนึ่งในเรื่องต่างๆ หรือรู้ว่า จะหาข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ได้จากแหล่งใด จะทำให้เกิดความมั่นใจมากขึ้นในการดำเนินธุรกิจ ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือตลอดจนมีความได้เปรียบในการติดต่อกับคนในประเทศนั้นด้วย ไม่ว่าจะ เป็นผู้บริโภค ผู้ขายวัสดุ (Suppliers) คู่แข่ง และอื่นๆ

โดยรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า การศึกษาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเหตุผลที่บริษัทข้ามชาติดำเนินงานในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว การเตรียมการเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น รวม

ถึงการมองเห็นถึงโอกาสใหม่ๆ ในการขยายตัวเติบโต เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้ทัดเทียมกับคู่แข่งในอนาคตได้

นอกจากนี้ผู้บริหารธุรกิจประเภทนี้ก็เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่บุคคลที่ทำงานด้านนี้ควรจะได้รับการศึกษาอบรมอย่างเป็นทางการด้วย ดังที่ Ball & McCulloch² ได้สำรวจทัศนคติของประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร (Chief Executive Officers หรือเรียกกันสั้น ๆ ว่า CEO) ของบริษัทข้ามชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาในเรื่องความสำคัญของการศึกษาธุรกิจระหว่างประเทศของพนักงานด้านการบริหาร ซึ่งสามารถสรุปผลการสำรวจที่สำคัญได้ดังนี้

1. เกือบ 80% ของผู้ตอบ เห็นว่าพนักงานควรศึกษาเรียนรู้มิติด้านระหว่างประเทศของธุรกิจ
2. 79% ของผู้ตอบทั้งหมดเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “นักธุรกิจและนักวิชาการเชื่อว่า วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศ (Introduction to International Business) เป็นวิชาที่นักศึกษาด้านบริหารธุรกิจต้องเรียนรู้”
3. ในบรรดาวิชาต่างๆ ด้านธุรกิจระหว่างประเทศที่สถาบันการศึกษาเปิดให้เลือกเรียนนั้น วิชาที่ผู้ตอบเห็นว่ามีสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจมีดังนี้
 - ระดับปริญญาตรี
 1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศ (93%)
 2. การตลาดระหว่างประเทศ (88%)
 3. การเงินระหว่างประเทศ (87%)
 4. การส่งออกและการนำเข้า (82%)
 5. การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (82%)
 6. การบัญชีระหว่างประเทศ (76%)
 - ระดับปริญญาโท
 1. การตลาดระหว่างประเทศ (93%)
 2. การเงินระหว่างประเทศ (88%)
 3. สัมมนาเกี่ยวกับประเทศในยุโรป (87%)
 4. นโยบายธุรกิจระหว่างประเทศ (82%)
 5. สัมมนาเกี่ยวกับประเทศในลาตินอเมริกา (80%)
 6. สัมมนาเกี่ยวกับประเทศในเอเชียและโอเชียเนีย (79%)
 7. ระบบแรงงานสัมพันธ์เปรียบเทียบ (74%)
 8. สัมมนาเกี่ยวกับประเทศในแอฟริกาและตะวันออกกลาง (59%)

กระแสโลกาภิวัตน์

ธุรกิจระหว่างประเทศแนวใหม่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับกระแสโลกาภิวัตน์(Globalization) ที่ส่วนหนึ่งเกิดเนื่องมาจากการเติบโตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศโดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติ(Multinational Companies หรือ MNCs) การเติบโตของจำนวนธุรกิจที่ดำเนินงานข้ามพรมแดนประเทศนี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและด้านอื่น ๆ อย่างมากมาย อาทิ การที่บริษัทเหล่านี้เข้ามาแข่งขันกับบริษัทภายในประเทศใดประเทศหนึ่ง และบางครั้งการดำเนินงานของบริษัทเหล่านี้ครอบคลุมกว้างขวางเกินกว่าที่กฎหมายของประเทศนั้นจะคุ้มครองหรือปกป้องประโยชน์ของประเทศไว้ได้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการดำเนินงานใหม่ ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงกรอบของกฎหมายเดิมที่ไม่อาจปรับใช้ได้โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลประโยชน์ของประเทศ ดังเช่น การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนผันมาตรการการแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อให้นักธุรกิจไทยสามารถไปลงทุนในต่างประเทศได้สะดวกขึ้น ฯ ประเทศใดที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนเท่าที่ได้ทันการก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้

คำว่า โลกาภิวัตน์ ได้กลายมาเป็นคำที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดคำหนึ่งของนักการเมืองและสื่อมวลชนของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้ ความหมายของคำนี้ คือ การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในโลก การเกี่ยวข้องกันนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จาก ผลของวิกฤติเศรษฐกิจในเอเชียที่เกิดขึ้นในปี 1998 เป็นผลให้การเติบโตของเศรษฐกิจโลกลดลง 25 เปอร์เซ็นต์³ ทำให้ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ และสังคมอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ อาทิ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในประเทศไทย และประเทศในเขตอาเซียน(ASEAN) ก็เป็นผลมาจากการค้าระหว่างประเทศของธุรกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายเงินทุนจำนวนมากเข้าและออกจากประเทศเหล่านี้ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับในประเทศต่าง ๆ เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างประเทศของประเทศสาธารณประชาชนชาวจีน และเวียดนาม กฎหมายเกี่ยวกับการให้ชาวต่างประเทศมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย เป็นต้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นด้านต่าง ๆ ของคนในประเทศต่าง ๆ เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยในประเทศสาธารณประชาชนชาวจีน ความตื่นตัวในเรื่องสิทธิสตรีในประเทศต่าง ๆ ฯลฯ กล่าวกันว่า กระแสโลกาภิวัตน์นี้จะยังคงดำเนินต่อไปอีก แต่ยังไม่อาจบอกได้แน่นอนว่า จะคงอยู่ต่อไปอีกนานเท่าไร อาจเป็น 10, 20 หรือ 50 ปีก็ได้

ธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์นี้มองโลกไม่มีพรมแดน โดยเห็นว่าสินค้าและบริการ
ทุน คน เทคโนโลยี และทรัพยากรอื่นๆ สามารถเคลื่อนย้ายจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศ
หนึ่งได้โดยเสรี ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าประชาชนในประเทศต่างๆ เริ่มให้ความสำคัญของการเป็น
ประชาชนของประเทศใดประเทศหนึ่งลดลง นอกจากนั้นผู้บริโภคยังเห็นว่าสินค้าตราเดียวกัน
ไม่ว่าจะผลิตจากประเทศใดจะมีคุณภาพเหมือนกัน สำหรับปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระแสโลกา
ภิวัตน์อาจสรุปได้ดังนี้

1. การลดลงของอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ ทำให้มีการเพิ่มขึ้นอย่าง
รวดเร็วของการค้าของโลก ดังที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ
(International Monetary Fund หรือ IMF) รายงานว่ามูลค่าการค้าของโลก
เพิ่มจาก 172 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 1965 เป็น มากกว่า 5 ล้าน
ล้านเหรียญสหรัฐเป็นครั้งแรกในปี 1995⁴
2. การเปิดให้มีการลงทุนจากต่างประเทศโดยเสรี(Liberalization of FDI)
ประเทศต่างๆ เริ่มมองเห็นว่าบริษัทข้ามชาติเป็นแหล่งเงินทุน เทคโนโลยี
และการจ้างงาน จึงมีการผ่อนปรนกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการ
การลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น โดยการจัดให้มีสิ่งจูงใจเพื่อให้มาลงทุน
ในประเทศด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม การยกเว้น
ภาษีสำหรับเครื่องจักรที่นำเข้าและการยกเว้นภาษีรายได้ เป็นต้น แม้แต่
ประเทศสังคมนิยม เช่น ประเทศสาธารณประชาชนชาวจีน หรือเวียดนาม
ต่างก็มีมาตรการส่งเสริมให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศ ซึ่งจะเห็น
ได้จากตัวเลขการลงทุนจากต่างประเทศของโลก (World FDI) ที่เพิ่มจาก
105 พันล้านเหรียญสหรัฐ เป็น 2.6 ล้านล้านเหรียญสหรัฐในปี 1995⁵
3. การเดินทางทางอากาศที่รวดเร็วขึ้นและค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลง ทำ
ให้คนจากประเทศต่างๆ มีการเดินทางเพิ่มขึ้น ปัจจุบันคนสามารถเดินทาง
รอบโลกได้ภายใน 80 ชั่วโมง การที่มีการเดินทางอย่างรวดเร็วและไม่แพง
นี้ ทำให้คนมีการเดินทางเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การที่บริษัทข้ามชาติไป
ดำเนินธุรกิจในประเทศต่างๆ ทำให้มีคนเดินทางระหว่างประเทศไม่ว่าด้วย
เหตุผลทางธุรกิจ การท่องเที่ยวหรือเหตุผลอื่นๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การ
ประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ฯลฯ เพิ่มขึ้นอย่างมาก ดัง
จะเห็นได้จากรายงานขององค์การสหประชาชาติประจำปี 1995 ที่แสดง

ว่า ในปี 1993 มีคนมากกว่า 1,138 ล้านคนเดินทางทางอากาศ เปรียบเทียบกับในปี 1960 ที่มีคนเดินทางทางอากาศเพียงประมาณ 40 ล้านคน⁶

การเคลื่อนย้ายของประชากรข้ามพรมแดนมากมาย นี้ก่อให้เกิดการแพร่กระจายของความคิดเห็น ประสบการณ์ วิธีการดำรงชีวิต ความเชื่อทางศาสนา แรงบันดาลใจด้านต่างๆ และอื่นๆ ของคนในประเทศหนึ่งไปยังคนในอีกประเทศหนึ่ง นั่นคือ คนทั้งสองฝ่ายที่อาจเป็นนักท่องเที่ยว นักธุรกิจหรืออื่นๆ กับคนในประเทศหนึ่งจะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องต่างๆ เช่น ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมและอื่นๆ การที่คนมีความคุ้นเคยกับวิธีการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมของประเทศอื่น ก็จะทำให้คนอยากมีชีวิต ความเป็นอยู่ ค่านิยมเหมือนในประเทศที่เจริญกว่า

4. วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การเกิดขึ้นของเคเบิล(Cable) และสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม(Satellite Television) ที่ปัจจุบันครอบคลุมภูมิภาคต่างๆ เกือบทั่วทุกภูมิภาคของโลก ทำให้ประชาชนสามารถรับข่าวสารที่เกิดขึ้นในโลกในขณะเดียวกันได้ เช่นการถ่ายทอดสดของสถานีวิทยุโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็นระหว่างประเทศ (Cable News Network International) หรือ ชมรายการโทรทัศน์จากเครือข่ายเอ็มทีวี เป็นต้น ล่าสุด การเกิดสื่อปฏิสัมพันธ์(Interactive Media) ที่นำโดยอินเทอร์เน็ต(Internet) ซึ่งเป็นผลจากพัฒนาการของเครื่องคอมพิวเตอร์ร่วมกับระบบโทรศัพท์และระบบดาวเทียม มีผลทำให้การเคลื่อนย้ายข่าวสารข้อมูลและภาพต่างๆ ทั่วโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก การเกิดขึ้นของระบบอินเทอร์เน็ตมีผลให้การดำเนินธุรกิจ และการดำเนินชีวิตส่วนตัวของบุคคลแตกต่างกันไปจากอดีตอย่างมากมาย โดยการเคลื่อนย้ายเงินทุนไปซื้อหลักทรัพย์ พันธบัตรในประเทศต่างๆ เกิดขึ้นเพียงแค่กดปุ่มที่เครื่องคอมพิวเตอร์เท่านั้น หรือจากสถิติของ Computer Internet Almanac ที่ระบุว่า⁷ ในปี 2000 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกจำนวนมากกว่า 349 ล้านคน และจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกก็ทวีจำนวนมากขึ้นทุกปี หรือในด้าน การซื้อขายสินค้าและบริการทางคอมพิวเตอร์(Online E-Commerce) ที่ International Data Corporation รายงานว่า⁸ เมื่อสิ้นปี 2000 การซื้อขายสินค้าและบริการทางคอมพิวเตอร์มีมูลค่าทั้งสิ้น 282 พันล้านดอลลาร์ และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 4.3 ล้านล้านดอลลาร์ในปี 2005

สื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และอื่นๆ ไม่เพียงแต่จะเผยแพร่ความรู้ต่างๆ เช่น ข่าว ชีวิตความเป็นอยู่ เกมโชว์ กีฬา ฯ เท่านั้น ยังเผยแพร่งานโฆษณาสินค้าต่างๆ ไปยังผู้รับชมทั่วโลก จากสื่อเหล่านี้ทำให้ผู้บริโภคได้รับรู้เกี่ยวกับสินค้าใหม่ วิธีการดำรงชีวิตใหม่ๆ ค่านิยมในเรื่องต่างๆ เช่น สิทธิสตรี ฯ ทำให้ผู้บริโภคไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในโลกรู้ว่า สินค้าใดเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่จะสนองต่อความต้องการของเขาได้ แม้ว่าเขาไม่สามารถที่จะเป็นเจ้าของได้ก็ตาม เช่น คนทั่วโลกรู้วาร์ดยนต์เบนซ์เป็นสัญลักษณ์ของฐานะทางสังคมของบุคคล เป็นต้น

ความหมายขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศ

มีผู้ให้ความหมายขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศไว้มากมาย ดังเช่น

John D. Daniels & Lee H. Radebaugh⁹ ให้ความหมายว่า องค์การธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นองค์การที่มีธุรกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับสองประเทศหรือมากกว่า (International business as all business transactions that involve two or more countries)

Donald A. Ball และเพื่อน¹⁰ ให้คำจำกัดความว่า องค์การธุรกิจระหว่างประเทศเป็นธุรกิจที่มีกิจกรรมต่างๆ ข้ามพรมแดนประเทศต่างๆ (International business is business whose activities involve the crossing of national boundaries)

สำหรับในหนังสือเล่มนี้ให้ความหมายว่า องค์การธุรกิจระหว่างประเทศหมายถึงองค์การที่มีธุรกรรมข้ามพรมแดนไม่ว่าจะเป็นการค้าหรือการลงทุนระหว่างประเทศ องค์การธุรกิจระหว่างประเทศอาจเป็นองค์การขนาดเล็กและกลางก็ได้ แม้ว่าเมื่อกล่าวถึงธุรกิจระหว่างประเทศแล้วคนส่วนใหญ่จะนึกถึงบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ก็ตาม ทุกองค์การที่มีการส่งออกและนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ล้วนจัดเป็นองค์การธุรกิจระหว่างประเทศด้วยกันทั้งสิ้น

การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (International Management)

ดังที่ทราบกันดีแล้วว่า การจัดการนั้นเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศจึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจที่มีธุรกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายทรัพยากร สินค้า บริการและทักษะด้านต่างๆ ในหลายๆ ประเทศหรือกระจายไปทั่วโลก ทรัพยากรที่กล่าวถึงนี้รวมถึงวัตถุดิบ อุปกรณ์ต่างๆ ทุน คนและเทคโนโลยี ส่วนสินค้าอาจเป็นได้ทั้งชิ้นส่วนอุปกรณ์สำเร็จรูปและ

สำเร็จรูปเพื่อนำไปผลิตต่อหรือประกอบเป็นสินค้าและสินค้าสำเร็จรูปที่นำเข้าไปจำหน่ายในประเทศต่าง ๆ สำหรับบริการจะรวมถึงการบัญชี การธนาคาร การเป็นที่ปรึกษาด้านการลงทุนและอื่น ๆ และทักษะนั้นอาจเป็นทักษะด้านการบริหาร การตลาดและทักษะด้านเทคนิคก็ได้ โดยการปรับใช้แนวคิดและเทคนิคในการจัดการสำหรับการดำเนินธุรกรรมในหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์และการจัดการการปฏิบัติงานขององค์กรที่มีกิจกรรมข้ามพรมแดน

ความแตกต่างระหว่างการจัดการธุรกิจภายในกับธุรกิจระหว่างประเทศ

เมื่อองค์กรธุรกิจขยายการค้าและการลงทุนไปยังประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้ว่า การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศนั้นแตกต่างจากการจัดการธุรกิจภายในประเทศในหลาย ๆ ประการ ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ แต่ละประเทศมีสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ เช่น ระบบการเมือง วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ ระบบกฎหมาย ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ การแทรกแซงของรัฐบาล ฯลฯ ต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้นักบริหารต้องปรับแนวทางปฏิบัติของธุรกิจในด้านต่าง ๆ ในแต่ละประเทศแตกต่างกันไปด้วย นั่นคือ การขายสินค้าในประเทศสาธารณประชาชนจีนอาจมีแนวทางที่แตกต่างจากการขายสินค้าในประเทศสหราชอาณาจักร การบริหารแรงงานในประเทศญี่ปุ่นอาจต้องการทักษะที่แตกต่างจากการบริหารแรงงานในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือการที่ต้องรักษาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับรัฐบาลในประเทศเม็กซิโก อาจไม่มีความจำเป็นใดๆ สำหรับการดำเนินธุรกิจในประเทศอังกฤษ เป็นต้น ผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศจึงจำเป็นต้องรู้ถึงความแตกต่างเหล่านี้เพื่อที่จะได้สามารถพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานในแต่ละประเทศ

นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมเหล่านี้ก็เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาด้วย ธุรกิจทุกแห่งดำเนินงานอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น การเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้บริหารต้องติดตามและประเมินสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ตลอดเวลา แล้วพิจารณาว่า

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านั้นจะมีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร ผลกระทบนั้นเป็นไปในทางที่ดีหรือเป็นผลกระทบเชิงลบ แล้วพิจารณากำหนด กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อเก็บเกี่ยวประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนั้นให้มากที่สุด หรือป้องกันหรือลดผลกระทบเชิงลบที่จะมีต่อองค์กรให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้องค์กรการอยู่รอดและเติบโตต่อไปได้ การจัดการธุรกิจในประเทศนั้นผู้บริหารจะติดตามและประเมินสภาพแวดล้อมเฉพาะในประเทศของตนเท่านั้น ในขณะที่การจัดการระหว่างประเทศนั้นผู้บริหารต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในประเทศที่เข้าไปดำเนินงานทั้งหมด

2. ความซับซ้อนในการตัดสินใจ ดังที่กล่าวแล้วว่า ผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศต้องเผชิญกับเรื่องราวต่างๆ มากมายที่ผู้บริหารธุรกิจภายในประเทศอาจไม่เคยประสบเลย โดยเฉพาะผู้บริหารขององค์กรที่ดำเนินกิจกรรมในหลายๆ ประเทศ จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของหลายๆ ประเทศ ในเวลาเดียวกันและยังต้องคำนึงถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมของประเทศหนึ่งที่มีต่อประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศด้วย เช่น การที่เศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาชะลอตัวลงจะมีผลต่อการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาหลายๆ ประเทศเพราะประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดส่งออกสำคัญของประเทศเหล่านั้น เป็นต้น การตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายของบริษัทในประเทศหนึ่งอาจมีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทในประเทศอื่นๆ ได้ ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศจะต้องตัดสินใจว่า ควรผลิตชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ชนิดใดในประเทศใดในโลกนี้ เพื่อให้มีต้นทุนสินค้าต่ำที่สุดและมีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด ในขณะเดียวกันก็ต้องตัดสินใจว่า จะตั้งโรงงานผลิตเองหรือควรว่าจ้างบริษัทในท้องถิ่นให้ผลิตให้ หากจะตั้งโรงงานแล้วควรจะเป็นการลงทุนแต่ผู้เดียวหรือลงทุนร่วมกับบริษัทอื่นที่ควรจะเป็นบริษัทในท้องถิ่นหรือบริษัทจากประเทศอื่น จำนวนสินค้าที่ผลิตนั้นจะผลิตเพื่อการส่งออกหรือเพื่อสนองต่อความต้องการในประเทศนั้น สินค้าที่ผลิตควรส่งไปขายในตลาดใด การส่งไปขายนั้นจะใช้วิธีการส่งออกและนำเข้า หรือจะเข้าไปตั้งบริษัทเพื่อจำหน่ายสินค้าเอง ฯลฯ จะเห็นได้ว่า การดำเนินธุรกรรมข้ามพรมแดนนั้น จะต้องเข้าใจถึงกติกามีต่อระบบการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ นอกจาก

นั่น การดำเนินธุรกิจข้ามพรมแดนจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นของประเทศคู่ค้า ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนนี้จะแปรเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ดังนั้นผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศจะต้องติดตามตลอดจนคาดคะเนการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนด้วยเพื่อจะได้สามารถกำหนดนโยบายที่ถูกต้องเหมาะสม นั่นคือผู้บริหารธุรกิจในประเทศจะพัฒนา กำหนดกลยุทธ์และวิธีการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่ง ส่วนผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศจะพัฒนา กลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมในหลายๆ ประเทศพร้อมกัน เนื่องจากการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายหรือยุทธวิธีการดำเนินงานในประเทศหนึ่งอาจมีผลต่อยุทธวิธีการดำเนินงานประเทศอื่นๆ ด้วย

เหตุผลในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ

บริษัทที่ดำเนินธุรกิจข้ามพรมแดนประเทศนั้นมีสิ่งจูงใจหลายประการด้วยกันที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การมองหาตลาดใหม่(Market Seeking) ปัจจุบันผู้บริหารระดับสูงขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศได้สังเกตเห็นว่าตลาดต่างประเทศเป็นโอกาสในการประกอบธุรกิจอย่างมากมาย เนื่องจาก
 - การที่ตลาดในประเทศอิ่มตัว สำหรับประเทศที่มีขนาดตลาดภายในประเทศเล็ก เมื่อบริษัทผลิตสินค้าได้เกินความต้องการของประชากรในประเทศ ก็จะส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ เช่น บริษัทเนสท์เล่(Nestle) จำกัดที่เป็นบริษัทของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ได้มีการส่งนมออกไปยังประเทศต่างๆ 16 ประเทศมาตั้งแต่ปี 1875 เป็นต้น ในทางตรงกันข้าม ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ตลาดภายในมีขนาดใหญ่มาก ดังนั้นบริษัทของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงขยายตัวไปยังตลาดต่างประเทศค่อนข้างช้าเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทจากประเทศอื่นๆ คือรอจนกระทั่งยอดขายในประเทศของบริษัทไม่ขยายตัวอีกต่อไป อันเนื่องมาจากตลาดภายในประเทศอิ่มตัว อย่างไร

ก็ตาม ไม่นานนี้ บริษัทอเมริกันหลายแห่งเริ่มพบว่า ตลาดต่างประเทศนั้นเปิดโอกาสในการขยายตัวอย่างมากมาย

- ความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างมากในตลาดต่างประเทศรวมกับความต้องการที่จะได้ส่วนแบ่งการตลาดก่อนที่บริษัทคู่แข่งจะเข้าไปในตลาดนั้นๆ ก็เป็นอีกปัจจัยที่ดึงดูดให้เข้าไปผลิตสินค้าในต่างประเทศ ซึ่งความต้องการที่เพิ่มขึ้นนี้มาจาก
- การเกิดขึ้นของตลาดใหม่ๆ ที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง เช่น ประเทศจีน อินเดีย กลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออก เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากการที่หลายๆ ประเทศมุ่งไปลงทุนในประเทศจีน และอินเดีย เนื่องจากเห็นว่าเป็นตลาดมีประชากรจำนวนมากโดยประมาณ 1,298 และ 1,065 พันล้านคนตามลำดับ¹¹ และมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง แม้ว่าจะมีอุปสรรคมากมายในการเข้าไปลงทุนก็ตาม
- ความต้องการที่เพิ่มขึ้นในต่างประเทศนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ดังที่กล่าวแล้วว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี(Technological Changes) โดยเฉพาะในด้านการคมนาคม จากที่เคยใช้เรือ รถไฟมาเป็นเครื่องบินไอพ่น หรือ ด้านการสื่อสาร จากการส่งทางไปรษณีย์มาเป็นการติดต่อด้วย โทรสาร หรือจดหมาย อีเลกทรอนิกส์(E-mail) แทน หรือ การส่งผ่าน ข้อมูล (Data Processing) จากการใช้กระดาษ ปากกาหรือดินสอมาเป็นการส่งทางอินเทอร์เน็ตแทน ความก้าวหน้าเหล่านี้ทำให้มีความรวดเร็วมากขึ้น และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลลงอย่างมาก ด้วย ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม(Social Changes) ตามมาด้วย ดังตัวอย่าง ประมาณทศวรรษ 1960 คนอเมริกันต่อต้านสินค้าจากประเทศญี่ปุ่น ด้วยเห็นว่าเป็นสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ แต่ในปัจจุบันคนอเมริกันได้ให้ความยอมรับประเทศญี่ปุ่นว่าผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เป็นที่น่าเชื่อถือ หรือในอดีต บริษัท เคลล็อกก์(Kellogg) จำกัดมีปัญหาในการแนะนำซีเรียล(Cereal) เป็นอาหารแก่ประชากรในประเทศยุโรป แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในนิวยอร์กนิยมกินขนมปัง ไซ เนื้อสัตว์และผลไม้เป็นอาหารเข้า¹² นอกจากนี้ในเรื่องอื่นๆ เช่น การดำรงชีวิต ดนตรี ภาพยนตร์ ๗ MTV และ CNN ได้

ช่วยส่งเสริมให้เกิดความต้องการสินค้าต่าง ๆ ไปสู่นานาประเทศได้ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในด้านเดินทาง การขนส่ง การถ่ายโอนข้อมูลต่าง ๆ ด้วย ตัวอย่างบริษัท เฟดเอ็กซ์(Fedex) จำกัด¹³ ใช้คอมพิวเตอร์ในการติดตามพัสดุภัณฑ์ทุก ระยะเพื่อให้ทราบว่าสิ่งนั้นอยู่ที่ไหนแล้ว เพื่อสามารถแจ้งแก่ลูกค้าได้ ตลอดเวลาที่สอบถามเข้ามา

- การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ที่มีผลให้ขนาดของตลาดใหญ่ขึ้น เช่น การรวมตัวเป็นตลาดเดี่ยวของสหภาพยุโรปที่มีสมาชิก 25 ประเทศมีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 455 ล้านคน หรือเขตการค้า นาฟต้า(The North America Free Trade Agreement - NAFTA) มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 440 ล้านคน และกลุ่มอาเซียน(ASEAN)ที่มีประเทศภาคีสมาชิก 10 ประเทศมีประชากรรวมกันประมาณ 555 ล้านคน ดังแสดงในตารางที่ 1.1 ตารางที่ 1.2 และตารางที่ 1.3 ตามลำดับ ก็เป็นโอกาสในการดำเนินธุรกิจด้วย ดังเช่นในปี 1990 ก่อนที่จะมีการรวมตัวกันเป็นสหภาพยุโรปในปี 1992 ธุรกิจญี่ปุ่นเพิ่มการลงทุนเป็นจำนวนมากในยุโรป โดยบริษัทและธนาคารของญี่ปุ่นได้เข้าไปลงทุนและซื้อกิจการต่าง ๆ ของประเทศในยุโรป จัดตั้งบริษัทผลิตสินค้า และเพิ่มจำนวนพนักงานขายทั่วทั้งยุโรป ทั้งนี้โดยเชื่อว่า ยุโรปจะเป็นตลาดที่มีศักยภาพที่ดีประกอบกับเชื่อว่า ยุโรปอาจต่อต้านการส่งสินค้าจำนวนมากของญี่ปุ่นหากไม่มีกำแพงภาษีในระหว่างประเทศสมาชิก¹⁴ เป็นต้น
- นโยบายการค้าและการลงทุนของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ (Government Trade and Investment Policies) การที่รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ เริ่มลดภาษีนำเข้าลงอันเนื่องมาจากการเจรจาตกลงขององค์การการค้าโลก(World Trade Organization หรือ WTO) ตลอดจนการยกเลิกข้อจำกัดต่างๆ ในการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้ห้องค์การธุรกิจระหว่างประเทศเล็งเห็นถึงโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกรรมด้านต่างๆ ในต่างประเทศมากขึ้น ตัวอย่าง ประเทศจีนได้มีการ

ประเทศสมาชิก	จำนวนประชากร* (หน่วย: ล้านคน)	GDP* (หน่วย: พันล้าน ดอลลาร์สหรัฐ)	GDP per capita* (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)
ลักเซมเบิร์ก	0.46	25.0	55,100
ไอร์แลนด์	3.96	116.2	29,600
ฟินแลนด์	5.21	142.2	27,400
เดนมาร์ก	5.41	167.2	31,100
ออสเตรีย	8.17	245.3	30,000
สวีเดน	8.98	238.3	26,800
ปอร์ตุเกส	10.52	181.8	18,000
เบลเยียม	10.34	299.1	29,100
กรีซ	10.64	231.6	20,000
เนเธอร์แลนด์	16.31	461.4	28,600
สเปน	40.28	885.5	22,000
อิตาลี	58.05	1,550.0	26,700
ฝรั่งเศส	60.42	1,661.0	27,600
อังกฤษ	60.27	1,666.0	27,700
เยอรมัน	82.42	2,271.0	27,600
ไซปรัส	0.77	14.8	12,400
สาธารณรัฐเชค	10.25	161.1	15,700
เอสโตเนีย	1.34	17.3	12,300
ฮังการี	10.03	139.8	13,900
แลตเวีย	2.30	23.9	10,200
ลิทัวเนีย	3.60	40.8	11,400
มอลต้า	0.39	7.1	17,700
โปแลนด์	38.62	427.1	11,100
สโลวาเกีย	5.42	72.2	13,300
สโลเวเนีย	2.01	36.8	19,000

* www.cia.gov/cia/publications/factbook

**ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนประชากรรายได้ประชาชาติ และรายได้ประชาชาติ
ต่อหัวของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป**

ประเทศสมาชิก	จำนวนประชากร* (หน่วย: ล้านคน)	GDP* (หน่วย: พันล้าน ดอลลาร์สหรัฐ)	GDP per capita* (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)
สหรัฐอเมริกา	293.02	10,990.0	37,800
แคนาดา	32.50	958.7	29,800
เม็กซิโก	104.95	941.2	9,000

* www.cia.gov/cia/publications/factbook

ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนประชากรรายได้ประชาชาติ และรายได้ประชาชาติต่อหัวในเขตเศรษฐกิจ NAFTA

ประเทศสมาชิก	จำนวนประชากร* (หน่วย: ล้านคน)	GDP* (หน่วย: พันล้าน ดอลลาร์สหรัฐ)	GDP per capita* (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)
บรูไน	0.36	6.5	18,600
พม่า	42.72	74.5	1,800
อินโดนีเซีย	238.45	758.8	3,200
กัมพูชา	13.36	25.0	1,900
ลาว	6.06	10.3	1,700
มาเลเซีย	23.52	207.8	9,000
ฟิลิปปินส์	86.24	390.7	4,600
สิงคโปร์	4.35	109.4	23,700
ไทย	64.86	477.5	7,400
เวียดนาม	82.69	203.7	9,000

* www.cia.gov/cia/publications/factbook

ตารางที่ 1.3 แสดงจำนวนประชากรรายได้ประชาชาติ และรายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศภาคีอาเซียน

แก้ไขมาตรการทางกฎหมายและข้อจำกัดต่างๆ เพื่อจูงใจให้ธุรกิจ จากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้น

2. เพื่อป้องกันและรักษาตำแหน่งในตลาดต่างประเทศ บริษัทข้ามชาติที่ดำเนินธุรกิจในต่างประเทศอยู่แล้วอาจเสียตำแหน่งในตลาดต่างประเทศด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนั้นเพื่อป้องกันและรักษาสัดส่วนการตลาดในตลาดต่างประเทศ บริษัทข้ามชาติจึงต้องให้ความพยายามมากขึ้นในการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ สำหรับปัจจัยต่างๆ ที่อาจมีผลให้ธุรกิจระหว่างประเทศเสียส่วนแบ่งหรือตำแหน่งในตลาดต่างประเทศมีดังต่อไปนี้

- สภาพการแข่งขัน(Competitive Forces) เมื่อบริษัทหนึ่งในอุตสาหกรรมขยายตัวออกไปยังตลาดต่างประเทศก็จะมีผลให้บริษัทอื่นๆ ที่เป็นคู่แข่งจำเป็นที่จะต้องขยายตัวไปยังตลาดต่างประเทศด้วย เพราะเกรงว่าบริษัทคู่แข่งจะมีสัดส่วนในตลาดโลกมากกว่า ดังเช่น ในกรณีของบริษัท ไฮเนส(Heinze) จำกัดที่เป็นบริษัทผู้ผลิตอาหารที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของสหรัฐ ขยายการดำเนินงานไปตั้งบริษัทสาขาในต่างประเทศ เพราะรู้สึกถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินการให้ทันคู่แข่งสำคัญ ซึ่งได้แก่ บริษัท เนสท์เล่ จำกัด บริษัท เคลล็อกก์ จำกัดและ บริษัท ฟิลิป มอริส(Philip Morris) จำกัด ฯ ที่ออกไปดำเนินธุรกิจในต่างประเทศก่อนหน้านี้แล้ว เพราะจะมีผลให้บริษัทมีสัดส่วนการตลาดในตลาดโลกน้อยกว่าคู่แข่งได้ หากไม่ดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ
- การที่บริษัทหนึ่งขยายการดำเนินงานไปยังต่างประเทศก็มีผลให้บริษัทจัดส่งวัสดุ(Suppliers) หรือบริษัทที่ให้บริการอื่นๆ อาทิ การโฆษณา การวิจัยตลาด การบัญชี ฯลฯ ต้องย้ายไปดำเนินงานในต่างประเทศเพื่อให้บริการแก่บริษัทนั้นเพื่อป้องกันมิให้คู่แข่งได้ลูกค้ารายนั้นไปหากคู่แข่งมีการดำเนินงานในต่างประเทศ ตัวอย่าง เมื่อบริษัทผู้ประกอบรถยนต์ย้ายไปตั้งโรงงานในต่างประเทศ ก็มีผลให้บริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับรถยนต์ เช่น แบตเตอรี่ เครื่องยนต์ ฯลฯ ต้องไปตั้งโรงงานในต่างประเทศเพื่อส่งชิ้นส่วนอุปกรณ์ให้แก่บริษัทนั้นที่เป็นลูกค้ารายใหญ่ด้วย นอกจากนี้การขยายการดำเนินงานไปยังต่างประเทศนั้นบริษัทขนาดใหญ่มีความได้เปรียบจากการ

ประหยัดเชิงขนาด(Economies of Scale) ที่มีผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง และบริษัทขนาดใหญ่ก็มีความมั่นคงทางการเงินด้วย ทำให้เป็นการยากที่บริษัทขนาดเล็กจะแข่งขันกับบริษัทขนาดใหญ่ได้ เมื่อบริษัทขนาดใหญ่ที่เป็นคู่แข่งสำคัญเริ่มขยายตัวออกไปนอกประเทศ บริษัทขนาดเล็กก็ต้องตามออกนอกประเทศไปด้วย แต่มุ่งเข้าถึงตลาดเฉพาะกลุ่ม(Niche Markets) เช่น บริษัท มาสด้า(Mazda) จำกัด¹⁵ ประสบปัญหาขาดทรัพยากรเมื่อบริษัทผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่ของประเทศ คือ บริษัทโตโยต้าและนิสสันไปตั้งโรงงานในอเมริกา บริษัท มาสด้าจึงต้องตามบริษัทคู่แข่งไปยังอเมริกาด้วย จนกระทั่งในต้นทศวรรษ 1990 บริษัทมาสด้าได้แนะนำรถยนต์รุ่นใหม่หลายรุ่นที่มุ่งกลุ่มเป้าหมายเฉพาะและกระจายการผลิตไปทั่วโลก เพื่อเพิ่มสัดส่วนการตลาด ยอดขาย และ กำไร

- อุปสรรคที่เกี่ยวกับภาษีและที่ไม่เกี่ยวกับภาษี (Tariffs and Non-tariff Barriers - NTBs) ในตลาดต่างประเทศที่เดิมเคยส่งสินค้าออกไปจำหน่าย แต่เมื่อรัฐบาลของประเทศเหล่านั้นมีการเพิ่มกำแพงภาษีหรือจำกัดการนำเข้าด้วยการกำหนดโควตา หลากๆ บริษัทจึงได้จัดตั้งโรงงานผลิตขึ้นในประเทศนั้น ตัวอย่างคือ ในปี 1980 สหรัฐอเมริกาออกข้อกำหนดที่จำกัดจำนวนรถยนต์ของบริษัทญี่ปุ่นที่ส่งเข้าไปในสหรัฐอเมริกา ทำให้บริษัทผู้ผลิตรถยนต์ญี่ปุ่นหันไปจัดตั้งโรงงานผลิตรถยนต์ในสหรัฐอเมริกา และด้วยเหตุผลเดียวกัน บริษัทอเมริกาหลายแห่งได้ตั้งโรงงานในตลาดยุโรปเพื่อลดอุปสรรคที่เกี่ยวกับภาษีและที่ไม่เกี่ยวกับภาษี ที่ประเทศสมาชิกของประชาคมยุโรปได้กำหนดขึ้นสำหรับการนำเข้าสินค้าต่างๆ จากประเทศที่มีใช้ประเทศสมาชิกของประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรป

3. ความต้องการทรัพยากรต่างๆ (Resources Seeking) การที่บริษัท

ขยายการดำเนินงานข้ามพรมแดนนั้นอาจมีผลมาจากความต้องการทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็น วัตถุดิบ เช่น แร่ธาตุ พลังงาน ยาง น้ำมัน เหล็ก ฯลฯ แรงงาน เทคโนโลยี หรืออื่นๆ

- องค์การอาจมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศเนื่องจากสินค้าหรือบริการนั้นหาได้ยากหรือไม่มีในประเทศของตน เช่น บริษัทผู้ผลิตยาง

รถยนต์ต้องใช้ยางพารามาเป็นวัตถุดิบ ร้านค้าปลีกของอเมริกาซื้อ
กาแฟและกล้วยหอมจากประเทศในอเมริกาได้ บริษัทญี่ปุ่นซื้อผลิต
ภัณฑ์จากป่าจากประเทศแคนาดา และบริษัทของประเทศต่างๆ ซื้อน้ำ
มันจากกลุ่มประเทศโอเปก (Organization of Petroleum Exporting
Countries – OPEC) ที่ส่วนใหญ่อยู่ในตะวันออกกลาง เป็นต้น หรือ
บริษัทน้ำมัน เช่น เชลล์ หรือเอกซอน(Exxon) ไปลงทุนสำรวจ ขุดเจาะ
น้ำมันในประเทศที่เป็นแหล่งน้ำมัน เช่น ในอ่าวไทย ฯ เพื่อต้องการ
วัตถุดิบสำหรับโรงงานกลั่นน้ำมันของบริษัท เป็นต้น

- บริษัทบางแห่งอาจเห็นว่าเป็นการง่ายกว่าหรือประหยัดกว่าที่จะซื้อสิน
ค้าจากต่างประเทศ เช่นบริษัทหลายแห่งซื้ออุปกรณ์โทรคมนาคมจาก
บริษัท Northern Telecom จำกัดของประเทศแคนาดา เนื่องจากจะได้
สินค้าที่ต้องการครบทั้งระบบในราคาที่ไม่แพงเกินไป ซึ่งจะดีกว่าการ
แยกซื้อจากหลายๆ บริษัท(Vendors) แล้วนำมาประกอบเป็นระบบที่
ต้องการ¹⁶
- บางบริษัทนิยมไปตั้งโรงงานผลิตในต่างประเทศ เนื่องจากมีแหล่งแรง
งานไร้ฝีมือมากและมีค่าแรงต่ำ เช่น บริษัท โซนี่ ของญี่ปุ่นตั้งโรงงาน
ประกอบเครื่องสเตริโอในประเทศมาเลเซีย หรือการที่บริษัทที่พัฒนา
ซอฟต์แวร์จากสหรัฐอเมริกาหันมาตั้งศูนย์พัฒนาซอฟต์แวร์ที่เมืองบัง
กาลอร์(Bangalor) ประเทศอินเดียเพราะมีแรงงานด้านนี้จำนวนมาก
แต่มีค่าแรงต่ำกว่า เป็นต้น
- บางบริษัทหาเงินทุนหรือกู้เงินจากนักลงทุนหรือผู้ให้กู้ชาวต่างชาติที่มี
ต้นทุนที่ต่ำกว่าเงินทุนที่ได้จากภายในประเทศ

4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยการขจัดหรือลดค่าใช้จ่าย
ต่าง ๆ (Efficiency Seeking) เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ในตลาดโลกที่มีการ
แข่งขันกันอย่างรุนแรง ธุรกิจระหว่างประเทศต้องพยายามที่จะลดค่าใช้จ่าย
ในการดำเนินงานเพื่อสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งวิธีการหนึ่ง
ในการลดค่าใช้จ่ายในการแข่งขันได้ คือการไปจัดตั้งโรงงานหรือสำนักงาน
ในต่างประเทศ ปัจจุบันจะเห็นบริษัทข้ามชาตินิยมไปตั้งโรงงานในหลายๆ
ภูมิภาคของโลก เนื่องจากการผลิตสินค้าในต่างประเทศมีข้อดีอยู่หลาย
ประการ เช่น ความสามารถที่จะสนองตอบต่อความต้องการของตลาดได้

อย่างรวดเร็ว การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภคและรัฐบาลของประเทศนั้นๆ การปรับปรุงการให้บริการให้เร็วขึ้น ฯลฯ นอกจากนั้น การผลิตในท้องถิ่นยังทำให้บริษัทได้รับประโยชน์ที่รัฐบาลประเทศนั้นเสนอให้บริษัทต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศ เช่น การลดภาษีเงินได้เป็นเวลาหลายๆ ปี เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และการประกันว่าจะไม่มีปัญหาด้านแรงงาน เป็นต้น

สำหรับค่าใช้จ่ายที่อาจลดลงได้เมื่อธุรกิจไปดำเนินงานในต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

1. ค่าแรงงาน ตัวอย่างเช่น ตลอดระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา มีการจัดตั้งโรงงานเป็นจำนวนมากบริเวณชายแดนประเทศสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก โรงงานเหล่านี้ใช้แรงงานในประเทศเม็กซิโกในการประกอบสินค้า แล้วส่งสินค้านั้นกลับเข้ามาขายในประเทศอเมริกา หรือในระหว่างปี 1950 ถึง 1960 บริษัทอเมริกาไม่เพียงแต่เข้ามาจัดตั้งโรงงานประกอบสินค้า แต่ยังจัดตั้งโรงงานผลิตในประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ใต้หวัน สิงคโปร์ ฮองกง ฯ เป็นจำนวนมาก และเมื่อค่าแรงของประเทศเหล่านี้เริ่มสูงขึ้น บริษัทเหล่านี้ก็เริ่มเข้าไปลงทุนในประเทศมาเลเซีย และประเทศไทยที่มีค่าแรงต่ำกว่า จนถึงปัจจุบันต่างก็มุ่งไปลงทุนในประเทศจีน อินเดีย และเวียดนามมากขึ้น เนื่องจากยังมีค่าแรงที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับค่าแรงในประเทศของตน
2. ค่าขนส่งสินค้า โดยเฉพาะเมื่อค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่อราคาขายสินค้าต่อหน่วยค่อนข้างสูงสำหรับการขนส่งสินค้าจากประเทศของตนไปยังตลาดต่างประเทศ ตัวอย่าง บริษัท บริดจ์สโตน จำกัดตัดสินใจตั้งโรงงานผลิตยางรถยนต์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนหนึ่งมาจากค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าไปยังตลาดสูงมาก¹⁷ ในกรณีเช่นนี้บริษัทอาจตัดสินใจที่จะผลิตสินค้าในตลาดต่างประเทศเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าจากโรงงานไปยังตลาดลง โดยเฉพาะสินค้าที่มีน้ำหนักมากหรือมีขนาดใหญ่ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูงจากประเทศที่ผลิตไปยังตลาด ธุรกิจจึงมักไปจัดตั้งโรงงานผลิตหรือโรงงานประกอบสินค้าใน

ทำเลที่ใกล้กับตลาด เช่น บริษัทรถยนต์ของสหรัฐ ไปตั้งโรงงานประกอบรถยนต์ในประเทศเม็กซิโกแล้วส่งกลับไปขายในสหรัฐอเมริกา หรือบริษัทเจเนอรัล มอเตอร์ จำกัดมาตั้งโรงงานประกอบรถยนต์ในประเทศไทย นอกจากเพื่อขายในประเทศไทยแล้ว ยังเพื่อใช้เป็นฐานในการเข้าตลาดประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย นอกจากนี้ธุรกิจยังพยายามที่จะลดค่าใช้จ่ายในการกระจายสินค้าโดยอาจจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าในภูมิภาค (Regional Hub) ในประเทศที่เป็นศูนย์กลางของตลาดในแต่ละภูมิภาค เช่น บางบริษัทใช้ประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นแหล่งกระจายสินค้าในสหภาพยุโรป หรือใช้ประเทศสิงคโปร์ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁸ เป็นต้น

การที่ธุรกิจไปดำเนินธุรกิจในประเทศต่าง ๆ นั้น บางครั้งก็ทำด้วยเหตุผลหลาย ๆ ประการผสมผสานกันโดยเฉพาะในปัจจุบันที่สภาพการแข่งขันในตลาดโลกมีความรุนแรงมากขึ้น ตัวอย่าง ในการตัดสินใจจัดตั้งโรงงานผลิตในประเทศอเมริกาของบริษัท บริดจ์สโตน จำกัดซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตยางรถยนต์ของประเทศญี่ปุ่นนั้นอาจมีเหตุผลจาก ความต้องการย้ายตามลูกค้ารายใหญ่ อันได้แก่ บริษัท โตโยต้า จำกัด และ บริษัท ฮอนด้า จำกัดที่เข้าไปตั้งโรงงานประกอบรถยนต์ในสหรัฐ¹⁹ การที่ค่าขนส่งยางรถยนต์ไปยังตลาดสหรัฐมีจำนวนสูงมาก²⁰ และการที่เงินเยนมีค่าสูงขึ้นมากเมื่อเปรียบเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ²¹

การจัดการระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21

ในศตวรรษที่ 21 นี้ ธุรกิจจะขยายการดำเนินไปยังตลาดต่างประเทศมากขึ้น เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์จะช่วยกระตุ้นให้มีการเติบโตต่อไป ขณะเดียวกันการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศก็มีส่วนส่งเสริมให้กระแสโลกาภิวัตน์ขยายตัวต่อไป จึงอาจกล่าวได้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์และธุรกิจระหว่างประเทศสนับสนุนซึ่งกันและกัน การที่ธุรกิจระหว่างประเทศมีการขยายตัวต่อไป เนื่องจากเล็งเห็นโอกาสที่มีในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะ เป็นความคิดใหม่ๆ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนคนผู้บริโภคจากทุกหนแห่งในโลก ปัจจุบันผู้บริหารบริษัทข้ามชาติจำนวนมากเห็นว่า ตลาดต่างประเทศมีความสำคัญต่อธุรกิจมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนยอดขายในต่างประเทศของบริษัทข้ามชาติที่เพิ่มขึ้น เช่น ระหว่างปี 1993 – 1999 สัดส่วน

ส่วนยอดขายในต่างประเทศของร้านค้าปลีกวอลมาร์ต บริษัท เจเนรัล อีเลกทริกส์ และร้านแมคโดนัลด์ เพิ่มขึ้น 1,400, 88 และ 28 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ²²

เมื่อธุรกิจยังคงขยายการดำเนินงานไปยังประเทศต่างๆ มากขึ้นจากโอกาสที่มีอยู่ทั่วทุกภูมิภาค การพัฒนาด้านการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศก็ยังคงมีอยู่ต่อไป เพราะธุรกิจจะต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นในภูมิภาคต่างๆ จึงอาจมีความพยายามที่จะร่วมมือกันในระดับโลกมากขึ้น ดังที่ผู้บริหารชาวยุโรปแห่งหนึ่งกล่าวว่า “ขอบเขตความรับผิดชอบของผู้บริหารปัจจุบันคือทั้งโลก” ซึ่งการจัดการลักษณะนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก เพราะนอกจากสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศแล้ว ยังมีสถานการณ์ระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วย ผู้บริหารจึงต้องประเมินสถานการณ์ทั้งโอกาสและภัยคุกคาม (Threats) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก สำหรับในศตวรรษที่ 21 นี้มีสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศต้องคำนึงถึงคือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และคุณภาพและความหลากหลายของแรงงานระหว่างประเทศ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องที่ช่วยให้มีการค้าและการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ธุรกิจทุกขนาดหันมาใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานในตลาดโลกมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการซื้อขายสินค้าและบริการทางอีเลกทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาจึงมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband) ดังเช่นประเทศจีน อินเดีย ฯ หรือการที่ประชากรในประเทศต่างๆ เช่น ประเทศจีน อินเดีย รัสเซีย และบราซิล ฯ มีอัตราการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 500 เปอร์เซ็นต์²³

การใช้อินเทอร์เน็ตได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาในตลาดโลก รวมไปถึงวิธีการที่ธุรกิจดำเนินการ แข่งขัน และให้บริการลูกค้าทั่วโลก การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจทั้งหลายๆ ด้าน อาทิ การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย การลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การให้บริการที่ดีขึ้นแก่ลูกค้า การเพิ่มช่องทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับผู้ถือหุ้น ผู้บริโภค ผู้จัดส่งวัสดุ (Suppliers) และตัวแทนจำหน่าย (Distributors) ตลอดจนสามารถเข้าตลาดใหม่ได้เร็วขึ้น แต่อินเทอร์เน็ตก็ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานในตลาดโลกที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจต่อข้อถกเถียงในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอีเลกโทร

คำถามท้ายบท

1. จงอธิบายถึงเหตุผลที่นักศึกษาบริหารธุรกิจต้องศึกษาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ พร้อมอธิบายถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาดังกล่าว
2. กระแสโลกาภิวัตน์คืออะไร และสิ่งที่ผลักดันให้เกิดกระแสโลกาภิวัตน์มีอะไรบ้าง จงอธิบายให้เป็นที่เข้าใจชัดเจน
3. จงอธิบายความหมายขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศ พร้อมเล่าถึงวิวัฒนาการของธุรกิจระหว่างประเทศด้วย
4. จงอธิบายถึงเหตุผลที่ธุรกิจดำเนินธุรกรรมข้ามพรมแดนประเทศมากขึ้น
5. จงอธิบายความหมายของการจัดการระหว่างประเทศมาให้เข้าใจ และท่านคิดว่าปัจจัยที่ทำให้การบริหารธุรกิจภายในประเทศแตกต่างจากการบริหารธุรกิจระหว่างประเทศมีอะไรบ้าง
6. ระหว่างการประชุมนานาชาติเรื่องโรคเอดส์ที่จัดขึ้นในประเทศไทยระหว่างวันที่ 11-16 กรกฎาคม 2547 นั้น ได้มีสื่อมวลชนรายงานข่าวว่า จะมีบริษัทผู้ผลิตถุงยางอนามัยอีก 4-5 บริษัทจะย้ายฐานการผลิตเข้ามาลงทุนในประเทศไทยโดยมีมูลค่าการลงทุนประมาณ 400-500 ล้านบาท ซึ่งจะมีผลให้ประเทศไทยกลายเป็นผู้นำในการส่งออกถุงยางอนามัย จากที่มาเลเซียเป็นผู้นำอยู่ในขณะนี้ ในปัจจุบันประเทศไทยมีการส่งออกถึง 95 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ท่านคิดว่าบริษัทต่างชาติต้องการย้ายฐานผลิตสินค้านี้มาในประเทศไทยมีเหตุผลอะไรบ้าง อธิบาย

หัวข้ออภิปราย

1. จงเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนและข้อแตกต่างระหว่างการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศกับกีฬาฟุตบอล
2. “การศึกษาธุรกิจระหว่างประเทศไม่แตกต่างจากการศึกษาธุรกิจภายในประเทศ จึงไม่สมควรที่จะแยกเป็นวิชาหรือสาขาวิชาใหม่” ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่ เพราะเหตุผลใด
3. กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบในทางบวกและลบต่อตัวท่าน สังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างไร
4. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลกในรอบระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมามีผลกระทบต่อธุรกิจในประเทศไทยอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

IB 415

25

IB 415

25

4. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลกในรอบระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมามีผลกระทบต่อธุรกิจในประเทศไทยอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5. มีคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาธุรกิจระหว่างประเทศจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการทำงานในบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่อย่างไม่ต้องสงสัย แต่คนที่ทำงานในบริษัทขนาดเล็กหรือธุรกิจในประเทศนั้นจะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ เลย” ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุผลใด

กิจกรรม

1. ให้ท่านศึกษา บริษัทข้ามชาติแห่งใดแห่งหนึ่งที่ท่านสนใจที่มีการดำเนินงานในประเทศไทยแล้วระบุถึงเหตุผลต่างๆ ที่บริษัทนั้นจะได้รับจากการเข้ามาดำเนินงานในประเทศ ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อผู้บริโภค และธุรกิจในอุตสาหกรรมนั้นในประเทศไทยอย่างไรบ้าง